

Malmö stad
Arbetsmarknads- och socialnämnden

Datum

2025-04-16

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

ASN-2025-3885

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Utbildningsdepartementet
- Fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74)
STK-2025-391**

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till utredningens förslag och välkomnar att trösklarna till att kunna påbörja en gymnasial yrkesutbildning sänks. Förslaget att införa nya mindre omfattande yrkesprogram för elever som idag inte är behöriga till ett yrkesprogram bedöms ge fler flickor och pojkar förutsättningar att genomföra en yrkesutbildning, få ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis och komma ut på arbetsmarknaden.

Samtidigt ser nämnden en risk med förslaget att höja behörighetskraven för dagens mer omfattande yrkesprogram, då detta kan höja trösklarna och utesluta fler elever från dessa program. Detta i en situation där söktrycket till yrkesprogrammen redan är för lågt i förhållande till efterfrågan på gymnasialt utbildad arbetskraft.

Yttrande

Det råder brist på gymnasialt utbildad arbetskraft inom flera yrkesområden. Samtidigt avslutar ett stort antal elever grundskolan utan att vara behöriga till gymnasieskolans nationella program. På gymnasiet ser vi också att många elever inte fullföljer sin utbildning.

Gymnasieutbildning är ofta ett krav för att få jobb i Sverige och de som inte läst gymnasiet är oftare inskrivna på Arbetsförmedlingen under en längre tid.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser att det är mycket angeläget att hitta fler vägar för ungdomar att komma in på och klara av en gymnasieutbildning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och klara sin egen försörjning.

Förslag om nya yrkesprogram (1 900 poäng) för elever som inte är behöriga till de yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 poäng.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till utredningens förslag att införa nya mindre omfattande yrkesprogram (1 900 poäng) för elever som har godkända betyg i minst tre grundskoleämnena och som inte är behöriga till yrkesprogram som omfattar 2 700/2 800 poäng.

Nämnden välkomnar att trösklarna till att kunna påbörja en gymnasial yrkesutbildning sänks och bedömer att fler flickor och pojkar som idag har svårt att klara av ett yrkesprogram får bättre förutsättningar att klara av en mindre omfattande utbildning för att få ett gymnasialt yrkesutbildningsbevis och komma ut på arbetsmarknaden.

Samtidigt är det viktigt att betona att den mindre omfattande yrkesutbildningen inte ger samma kompetens som de mer omfattande programmen och att arbetsgivare kan komma att betrakta dem som mindre meriterande. Dessutom ger de inte behörighet att läsa vidare. Därför är det viktigt att alltid eftersträva att ungdomar i första hand ska gå de mer omfattande yrkesprogrammen på 2 700/2 800 poäng.

Mot bakgrund av detta ställer sig nämnden positiv till möjligheten att ett års godkända studier på 1 900-poängsprogrammen kan ge behörighet till de mer omfattande yrkesprogrammen som omfattar 2 700/2 800 poäng för elever som har förutsättningar att klara av dessa.

Förslag om vissa ändringar av introduktionsprogram

Utredningens förslag om införande av yrkesprogram som omfattar 1 900 gymnasiepoäng innebär att introduktionsprogrammen behöver förändras. Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig bakom utredningens förslag om ändringar av introduktionsprogrammen.

Förslag om ändrade behörighetskrav till yrkesprogram som omfattar 2 700 och 2 800 gymnasiepoäng

I dialog med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen framgår att de bedömer att den föreslagna höjningen av behörighetskravet från åtta till tolv godkända grundskoleämnena skulle kunna stärka statusen för yrkesprogrammen. Samtidigt ser gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen en risk för att ökade behörighetskrav minskar söktrycket till yrkesprogrammen som redan idag har för få sökande.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig bakom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens bedömning och ser en risk för att höjda behörighetskrav höjer trösklarna och utesluter fler elever från de mer omfattande

yrkesprogrammen. Det kan inte vara ändamålsenligt att färre elever går yrkesprogrammen som omfattar 2 700/2 800 gymnasiepoäng och i stället hänvisas till de nya mindre omfattande yrkesprogrammen som omfattar 1 900 poäng och som inte ger samma kompetens och möjlighet till vidare studier.

Förslag till försöksverksamhet med yrkesinslag på högskoleförberedande program.

Nämnden är positiv till förslaget som kan innebära att elever på högskoleförberedande program får möjlighet att komma i kontakt med arbetslivet redan under gymnasietiden.

Förslag om att införa yrkesprov

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till förslaget.

Förslag om rätt att fullfölja utbildningen på individuella program i anpassade gymnasieskolan

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig bakom förslaget. Det är viktigt att unga personer med funktionsnedsättningar får samma rätt att fullfölja sin utbildning vid flytt till en annan kommun som elever på nationella gymnasieprogram.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningen bedömer att förslagen sammantaget kan innebära att färre elever hoppar av gymnasieskolan. Det innebär på kort sikt ökade kostnader för gymnasieskolan men lägre kostnader för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Förslagen bedöms också innebära att fler unga får en yrkesutbildning, vilket leder till en förbättrad kompetensförsörjning för såväl offentliga som privata arbetsgivare och en förbättrad etablering för unga efter gymnasieskolan.

Utredningen bedömer att de utökade möjligheterna att etablera sig på arbetsmarknaden kommer att komma både kvinnor och män till del på ett likartat sätt. Långsiktigt bedöms förslagen innebära ökade skatteintäkter och minskade kostnader för sjukvård och försörjningsstöd. Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig bakom utredningens konsekvensanalys.

Ordförande

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]